

Slim in de Stad-prijs 2016

Inschrijvingsformulier

Gelieve dit formulier ten laatste op 26 oktober 2016 in te dienen via stedenbeleid@vlaanderen.be.

1 GEGEVENS VAN DE INDIENER

Naam:	Jan De Wael & Joris Verbeken
Telefoonnummer:	0477777406 / 0477966871
E-mail:	jan.dewael@aalst.be / joris.verbeken@aalst.be
Functie van de contactpersoon:	Coördinator MOD / GIS-coördinator

Naam van de stad (of VGC)* :	Stad Aalst
Straat:	Werf
Huisnummer:	9
Postcode:	9300
Gemeente:	Aalst

* Dit is een aanvraag van verschillende steden samen (optioneel):

☐	Steden:
--------------------------	---------

2 HET CONCEPT

Gelieve het concept op maximum 5 A4-pagina's uit te werken. Dit formulier dient louter als ondersteuning bij de voorstelling.

2.1. Situering van het concept:

☒	Op niveau stad/stadsregio/steden netwerk	☒	Multidisciplinair karakter
☐	Op niveau wijk/buurt	☐	Beleidsdomein gebonden

2.2. Samenvatting van de visie

(OD)²-platform: Platform voor Optimale Dienstverlening in het Openbaar Domein

Probleemstelling:

Een stad heeft een belangrijke **opdracht** als **goede huisvader** van het **openbaar domein**.¹ Het ontbreekt de Vlaamse steden als openbaar domeinbeheerder aan tal van kwalitatieve basisgegevens. Het openbaar domein is per definitie immers niet afhankelijk van één bepaald beleidsdomein waardoor vanuit de afzonderlijke beleidsdomeinen nog niet de behoefte ontstond om stabiele basisregisters op te bouwen. Er zijn ook weinig bestaande procedures die de bijhouding van deze gegevens regelen. Bijkomend heeft de maatschappij terecht bepaalde verwachtingen naar efficiëntie in werking en duidelijkheid in communicatie over dit openbaar domein. Al deze factoren stellen de stad voor een belangrijke **uitdaging**.

Om aan deze uitdaging tegemoet te komen wil de Stad Aalst een **integrale digitale werking** opbouwen, rond een centraal **basisregister van objecten** in haar **volledige openbaar domein** (parken, pleinen, bomen, fietspaden, meubilair, speeltoestellen, ...), en ze wil hierover ook zo open mogelijk over communiceren met externe partijen.

¹Ter illustratie: de Stad Utrecht gaf in 2013 gemiddeld 27 euro per inwoner uit aan het onderhoud van haar openbaar groen alleen¹. Toegepast op alle Vlaamse centrumsteden zou dit uitdraaien op een totaal van 40 miljoen euro.
(<http://www.databankgroenbeheer.nl/nieuwsbrief1502.pdf>, p9)

Concept:

De Stad Aalst wil met het concept van het **(OD)²-platform (Platform voor Optimale Dienstverlening in het Openbaar Domein)** een open informatie- en communicatieplatform opzetten, waarbij alle terreinobjecten in het openbaar domein (straatbomen, fietspaden, straatmeubilair, ...) én haar werking rond deze objecten (meldingen, suggesties, (groen)beheer, planning, analyses, ...) in een platform geïntegreerd zijn.

De Stad Aalst wil met dit concept een omslag teweegbrengen op twee vlakken:

1. Een **omslag in de informatie-uitwisseling met burgers (= extra-organisatorisch)**, waarbij de stad haar informatie maximaal deelt via het (OD)²-platform. Dit platform is dus te beschouwen als een open communicatieplatform, waarlangs de interacties tussen de Stad en burgers als het ware rechtstreeks verlopen.
2. Een **omslag in de interne informatiestromen (= intra-organisatorisch)**, waarbij het beheer van het openbaar domein niet langer op basis van kennis in de hoofden wordt georganiseerd, maar op basis van objectieve gegevens die in het (OD)²-platform continu beschikbaar zijn. Daarnaast zal het (OD)²-platform zorgen voor een betere informatiedoorstroming tussen de stadsdiensten onderling en tussen de Stad en externe partners.

Verdieping:

Dit concept bouwt verder op verschillende tendensen. Zo is het bijvoorbeeld een feit dat meer en meer gegevens in (geografische) informatiesystemen verwerkt. Daarnaast bestaat de continue behoefte aan onderbouwing van keuzes op basis van objectieve gegevens. Basisregisters vormen hierin de ruggengraat.

Digitalisatieprojecten op Vlaams en federaal niveau hebben er nu reeds voor gezorgd dat er al basisregisters bestaan op vlak van bijvoorbeeld adressen en percelen. Deze basisregisters zijn te beschouwen als een virtuele, **digitale wereld van objecten** waar steden informatie aan koppelen (vb. status van een adres, beslissing in stedenbouwkundig dossier, ...). De processen waarin deze objecten worden gebruikt hebben meestal betrekking op **privédomein**, zijn relatief eenzijdig en bijgevolg ook eenvoudig te organiseren (vb: een bouwaanvraag). Men kan dus eigenlijk al spreken van een "digitaal privaat domein". Het concept van het **(OD)²-platform** breidt het werkingsgebied van deze digitalisering uit naar het openbaar domein, maar onderscheidt zich ook door het feit de informatie rond de objecten niet privacygevoelig zijn. Hierdoor kan een maximale openheid in de communicatie worden gehanteerd.

2.3. **Beoogde impact van het concept op de stad**

Met dit concept wil de Stad Aalst de levenskwaliteit in haar stad op volgende vlakken verhogen:

1. Op dit moment gebeuren de **interacties** tussen bijvoorbeeld een burger en de Stad over het openbaar domein vooral in één richting via strikte procedures van klachten, meldingen of informatievragen. Met het **(OD)²-platform** wil de Stad de **betrokkenheid** van de burger stimuleren door een communicatie in **twee richtingen** op te zetten, namelijk:

- **van de burger naar de overheid:**

De burger wordt door het **(OD)²-platform** begeleid in zijn communicatie met de Stad zodat zijn klacht, melding, suggestie of informatievraag optimaal kan behandeld worden. De burger krijgt hierbij ook steeds actieve en passieve feedback.

- **van de overheid naar de burger:**

De Stad levert aan de burger de beschikbare informatie die voor de burger nuttig is.

Op korte termijn zorgt dit concept al voor een sterkere betrokkenheid van de burger. Zo is het in eerste instantie de bedoeling om burgers beter te informeren over geplande (onderhouds-)werken zodat ze dit niet specifiek meer hoeven te vragen.

Op lange termijn zal er door het proactief beheer van het openbaar domein bij de Stad Aalst een vermindering van het aantal echte meldingen komen, zodat de stadsdiensten als het ware vooroplopen op potentiële meldingen.

2. Met dit **(OD)²-platform** wil de Stad Aalst ook haar **rol als openbaar domeinbeheerder zo goed mogelijk invullen**. Het **objectiveren van keuzes** kan met behulp van het **(OD)²-platform** ook eindelijk gebeuren op basis van betrouwbare gegevens (in plaats van op kennis in de hoofden en buikgevoel) resulterend in efficiëntiewinst door een betere inzet van middelen. Het **(OD)²-platform** is immers in de kern een omvangrijke databank, waarop tal van analyses kunnen worden uitgevoerd ter ondersteuning van de korte én lange termijn beheerplanning. Zo kan de planning voor het compleet heraanleggen van een voetpad onder andere gebaseerd worden op het aantal gerelateerde meldingen per lopende kilometer. Hieruit kunnen ook tal van beleidsrelevante indicatoren worden opgezet waar nu nog geen gegevens over zijn, zoals vb. aantal kilometer fietspad, aantal straatbomen, gemiddelde kwaliteit van de verhardingen voor trage weggebruikers, aantal speeltoestellen, aantal parken, oppervlakte groenvoorziening binnen straten, enz.

2.4. **Hoe wordt het technologische, de inzet van ICT en/of het gebruik van data in het conceptvoorstel geïmplementeerd?**

Het **(OD)²-platform** bestaat in haar kern uit een **databank van objecten**, gebaseerd op een stabiel **gegevensmodel**. Een gegevensmodel is te beschouwen als een de gemeenschappelijke taal die alle partijen

(softwareproducenten, inventarisatieteams, data-analisten) moeten hanteren wanneer ze met de digitale objecten willen werken.

Dit concept is echter meer dan een databank alleen. De kracht en veelzijdigheid van een databank zit immers in de combinatie tussen kwalitatieve gegevens én de ontsluiting van deze gegevens. Het spreekt voor zich dat het **(OD)²-platform** ook onder de vorm van open data wordt ontsloten, maar de openheid mag niet stoppen bij de data zelf. Zo moeten ook voldoende interacties met andere systemen en programma's mogelijk zijn. Ook moeten andere projecten en analyses uit het **(OD)²-platform** kunnen voortvloeien. Daarom is het ook nodig om een maximale openheid te behouden op vlak van het datamodel, de totstandkoming en de wijzigingen ervan, de procedures eromheen, en de lange termijnstrategie rond het concept.

Vermits het werkelijke openbaar domein continu wijzigt, moet het digitale openbaar domein ook worden gewijzigd. Eenvoudig gesteld moet een fysiek aangeplante boom ook digitaal worden aangeplant. Hierbij geloven we in een slimme integratie van bijvoorbeeld werkopdrachtsystemen met het digitale openbaar domein, waardoor een arbeidsintensieve bijhouding van de digitale objecten kan en moet vermeden worden. In tal van bedrijfssectoren (vb magazijnbeheer bij pakjesdiensten, of huisaansluitingen in de nutssector) wordt de levensloop van digitale objecten reeds lang succesvol gekoppeld aan statussen van werkopdrachten.

2.5. In welke mate is dit concept origineel en innovatief?

Dit concept is origineel en innovatief door op volgende vlakken:

1. Het concept wil in de eerste plaats de leefbaarheid van de stad verhogen. Het openbaar domein is een belangrijk onderdeel van de leefwereld van een burger. Dit concept richt zich weliswaar specifiek op dit openbaar domein, maar behandelt het als een integrerend domein, waar tal van partners in actief zijn en waarin de Stad haar regierol proactief opneemt.
2. Dit concept wil een kentering teweegbrengen in de informatiestromen. De Stad stelt zich in dit concept open voor communicatie in twee richtingen, waardoor ze de burger als een evenwaardige partner binnen het openbaar domein beschouwt.
3. De basis van dit concept zit in een sterk uitgewerkt databank van objecten in het openbaar domein, ontstaan vanuit een integrale en dienst-overschrijdende nood, en die door het slim inzetten van digitale processen ook continu wordt bijgehouden.

2.6. Hoe kan dit concept een voorbeeldfunctie zijn voor andere steden?

Dit concept brengt een verandering teweeg in de manier waarop de Vlaamse steden naar hun openbaar domein kijken.

Met een openbaar domein dat beantwoordt aan dit concept bekijken de steden dit deel van hun grondgebied niet langer als een oppervlakte wat ze moeten beheren, maar hanteren de steden het **(OD)²-platform** vooral als communicatieplatform waarbij samen met alle partijen werk gemaakt wordt van kwalitatief hoogstaand openbaar domein.

2.7. Met wie werd er samengewerkt om dit concept te realiseren, en hoe beoog je deze samenwerking te bevorderen?

Dit concept is gegroeid vanuit enkele voorafgaande acties:

De Stad Aalst had in de loop van 2015 en 2016 het initiatief genomen om samen met andere organisaties een breed gedragen Gegevensmodel voor Gemeentelijke INventarisaties in het Openbaar domein (GGINO) op te stellen. Dit GGINO beschrijft alle objecten in beheer van een stad. Door middel van een open systeem van drie opeenvolgende klankbordgroepsessies werden Aalsterse stadsdiensten, maar ook tal van andere openbaar-domeinbeheerders mee in het denkproces betrokken: VVSG, Gemeente Nevele, Gemeente Wetteren, Interleuven, Stad Oostende, Stad Sint-Niklaas, Lokale Politie Aalst, Stad Eeklo, Hogeschool PXL, VVOG, AGIV, Hulpverleningszone Zuid-Oost, HoGent, Piva eGOV, Provincie Limburg, Stad Gent, Stad Leuven, Stad Antwerpen, Stad Lier en Geolokaal. De basis van dit concept werd toen reeds gelegd.

In de loop van 2016 werd een samenwerkingsovereenkomst opgezet met het Oost-Vlaams provinciaal intern verzelfstandigd agentschap (Piva eGov) waaruit een projectgroep werd opgezet die tot doel heeft om de 'Gemeentelijke INventaris Openbaar domein (GINO)' te realiseren. Deze projectgroep moet zowel de inventarisatie, de bijhouding, het gebruik en databank-technische aspecten van deze inventaris in goeie banen leiden.

In synergie hiermee werd tevens in 2016 een project opgezet met als doel om alle meldingen rond het openbaar domein te stroomlijnen.

Vanuit deze twee projectgroepen werd het concept van het (OD)²-platform vormgegeven.

Andere steden en gemeenten (stedennetwerk of stadsregionaal):

De Stad Aalst wil haar stadsregionale rol ten volle opnemen. Het openbaar domein stopt voor een burger immers niet aan de gemeentegrenzen. Bij de totstandkoming van dit concept werd informeel de vraag gesteld of Aalsterse buurgemeenten geïnteresseerd waren in dit concept. Lebbeke en Denderleeuw toonden alvast hun interesse.

Team van de stad (met de gegevens van de personen die aan het project hebben meegewerkt) en eventuele andere steden en gemeenten

Dienst Externe dienstverlening
Dienst Communicatie
Dienst Mobiliteit en openbare werken
Dienst Onderhoud openbaar domein
Dienst Leefmilieu
Dienst ICT
Kabinet Stadssecretaris
Team Strategische planning & EISW

Bedrijven die hebben meegewerkt (naam en gegevens projectleider)

Onderzoeksinstellingen (naam en gegevens projectleider)

Andere (naam en gegevens projectleider)